

Z A K O N

O OBAVEZNOM PRIMERKU PUBLIKACIJA

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se ciljevi i namena obaveznog primerka publikacije, vrste publikacija, broj obaveznih primeraka publikacija i njihovo korišćenje i zaštita, prava, obaveze i odgovornost izdavača, štampara, distributera, depozitnih biblioteka, finansiranje i druga pitanja vezana za prikupljanje, čuvanje i korišćenje obaveznog primerka publikacije, s ciljem ostvarivanja opšteg interesa u oblasti kulture i bibliotečko-informacionoj i izdavačkoj delatnosti.

Termini

Član 2.

Termini kojima su u ovom zakonu označeni položaji, profesije, odnosno zanimanja, izraženi u gramatičkom muškom rodu, podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koja se odnose.

Značenje termina

Član 3.

Pojedini termini korišćeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) „obavezni primerak” je propisan broj primeraka publikacije koje na osnovu ovog zakona, izdavač, odnosno drugi obveznik o svom trošku dostavlja nadležnoj depozitnoj biblioteci;

2) „lokalni obavezni primerak” je jedan primerak publikacije koji na osnovu ovog zakona izdavač, odnosno drugi obveznik o svom trošku dostavlja javnoj biblioteci grada, odnosno opštine u kojoj ima sedište, odnosno prebivalište, radi formiranja i popune zavičajne zbirke;

3) „publikacija” je delo na određenom mediju (izdato, izrađeno, priređeno) i fizički ili elektronski distribuirano za korišćenje u Republici Srbiji;

4) „elektronska publikacija” je publikacija objavljena u elektronskoj formi kao posebna fizička celina (disketa, CD, DVD i sl.), publikacija koja je dostupna na internetu i publikacija pripremljena za štampu u formatu koji odgovara međunarodnim standardima univerzalne dostupnosti informacija;

5) „kombinovana publikacija” je publikacija na dva ili više različitih medija ili različitih oblika istog medija;

6) „serijska publikacija” je publikacija koja izlazi uzastopno, vremenski neograničeno u odvojenim sveskama, knjigama ili kao elektronska publikacija sa kontinuiranim oznakama (novine, časopisi, magazini, godišnjaci, zbornici, kalendari, adresari, izveštaji, statistički godišnjaci i dr.);

7) „sitna neknjižna štampana građa” je naziv za plakat, letak, štampano saopštenje, katalog, prospekt i slične publikacije;

8) „izdanje” podrazumeva sve primerke jedne publikacije na bilo kom mediju istog originalnog dela koje je objavio izdavač;

9) „novo izdanje” je naknadno, ponovljeno ili dopunjeno izdanje ranije izdate publikacije, u izmenjenom obliku, na istom ili drugačijem mediju;

10) „izdavač” je pravno ili fizičko lice koje izdaje publikacije radi njihove distribucije u Republici Srbiji;

11) „štampar” je pravno ili fizičko lice koje se bavi štampanjem publikacija za izdavače u Republici Srbiji i u inostranstvu;

12) „distributer” je pravno ili fizičko lice koje uvozi i distribuira publikacije namenjene korisnicima u Republici Srbiji;

13) „depozitne biblioteke”, u smislu ovog zakona, jesu Narodna biblioteka Srbije i Biblioteka Matice srpske;

14) „ISBN” je međunarodni standardni broj knjige (International Standard Book Number) i druge omeđene publikacije koji identifikuje izdanje, bez obzira na medij na kojem je objavljena;

15) „ISSN” je međunarodni standardni broj serijskih publikacija (International Standard Serial Number), koji identifikuje naslov serijske publikacije;

16) „ISMN” je međunarodni standardni broj štampanih muzičkih publikacija (International Standard Music Number), koji identifikuje određenu štampanu muzičku publikaciju;

17) „DOI” je međunarodni digitalni identifikator elektronskih dokumenata (Digital Object Identifier);

18) „ISAN” je međunarodni standardni broj za audio-vizuelne publikacije (International Standard Audiovisual Number), koji identifikuje određenu audio-vizuelnu publikaciju;

19) „sistem uzajamne katalogizacije” je deo osnove bibliotečko-informacionog sistema u Republici Srbiji, u skladu sa zakonom kojim se uređuje bibliotečko-informaciona delatnost.

Opšti interes

Član 4.

Obaveza dostavljanja obaveznog primerka utvrđuje se s ciljem ostvarivanja prava građana na slobodan pristup informacijama, znanjima i drugim intelektualnim dobrima, prikupljanja i očuvanja nacionalnog naučnog i kulturnog nasleđa, bibliografske kontrole, obrade publikacija u sistemu uzajamne katalogizacije prema međunarodnim standardima, izrade nacionalne bibliografije i drugih bibliografija i prikupljanja drugih podataka o izdavačkoj produkciji.

Dostavljanje, prikupljanje, čuvanje i davanje na korišćenje obaveznog primerka jesu poslovi od opšteg interesa.

O ostvarivanju opšteg interesa staraju se Narodna biblioteka Srbije i Biblioteka Matice srpske.

Obavezni primerak publikacija, koji trajno čuvaju Narodna biblioteka Srbije i Biblioteka Matice srpske, zaštićen je kao kulturno dobro.

Opseg obaveznog primerka

Član 5.

Obavezni primerak odnosi se na publikaciju:

- 1) koju je objavio domaći izdavač u Republici Srbiji ili u inostranstvu za korišćenje i distribuciju u Republici Srbiji;
- 2) koja je štampana u Republici Srbiji za potrebe izdavača iz inostranstva;
- 3) koja je izdata u inostranstvu, a koja se distribuira u Republici Srbiji u više od deset primeraka godišnje.

Obavezni primerak obuhvata sledeće vrste publikacija: knjige, brošure, separate, serijske publikacije, muzikalije, kartografsku građu, kataloge, kalendare, umnožene umetničke i scenske programe, štampane fotografije, razglednice i crteže, prostorne i druge planove, gravire, plakate, letke i drugu likovnu i grafičku građu, oglose i saopštenja, zvučne i video zapise na bilo kojem mediju (izuzev na filmskoj traci odnosno kinematografskog dela), elektronske publikacije distribuirane na fizičkim nosačima i elektronske publikacije distribuirane na internetu, ako su objavljene u Republici Srbiji, sadržaj internet domena Republike Srbije, kombinovane i multimedijalne publikacije, računarske programe u javnoj upotrebi i druge publikacije.

Obveznici

Član 6.

Obavezu dostavljanja obaveznog primerka o svom trošku imaju:

- 1) izdavač sa sedištem u Republici Srbiji;
- 2) štampar za sve publikacije koje štampa izdavaču sa sedištem izvan Republike Srbije kao i za sitnu neknjižnu štampanu građu;
- 3) distributer za sve publikacije koje distribuira u Republici Srbiji tokom godine u više od deset primeraka.

Broj primeraka

Član 7.

Narodnoj Biblioteci Srbije obavezno se dostavlja pet primeraka publikacije iz člana 5. stav 1. tač. 1) i 2) ovog zakona i jedan primerak publikacije iz člana 5. stav 1. tačka 3) ovog zakona, pripremljene za štampu u formatu koji odgovara međunarodnim standardima univerzalne dostupnosti informacija.

Obveznici sa sedištem na teritoriji AP Vojvodine obavezni primerak dostavljaju preko Biblioteke Matice srpske.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako se radi o bibliofilskom izdanju, o publikaciji štampanoj specijalnim pismom ili o publikaciji koja sadrži podatke koji u skladu sa zakonom predstavljaju tajnu, obveznik je dužan da dostavi dva njena primerka.

Obveznik je dužan da na zahtev nadležne javne biblioteke grada odnosno opštine u kojoj ima sedište dostavi toj biblioteci, o svom trošku, jedan primerak publikacije, radi formiranja i popune zavičajne zbirke („lokalni obavezni primerak”).

Obavezni primerak elektronske publikacije

Član 8.

Obavezni primerak elektronske publikacije dostavlja se depozitnoj biblioteci u formatu koji odgovara međunarodnim standardima univerzalne dostupnosti informacija.

Obavezni primerak elektronske publikacije dostavlja se bez elektronske zaštite pristupa ili sa odgovarajućom šifrom za pristup.

Obavezni primerak publikacije pripremljen za štampu u formatu koji odgovara međunarodnim standardima univerzalne dostupnosti informacija može se koristiti samo u prostorijama depozitne biblioteke.

Depozitna biblioteka dužna je da onemogući kopiranje i distribuciju obaveznog primerka elektronske publikacije.

Bliže uslove dostavljanja i korišćenja elektronskih publikacija propisuje ministar nadležan za poslove kulture (u daljem tekstu: Ministar).

Vreme dostavljanja i stanje publikacija

Član 9.

Obavezni primerak dostavlja se nadležnoj depozitnoj biblioteci najkasnije sedam dana po završenom štampanju, odnosno izradi ili uvozu, a pre stavljanja publikacije u promet.

Obveznici su dužni da nadležnoj depozitnoj biblioteci dostave određen broj primeraka svakog izdanja publikacije, odnosno da joj omoguće pristup svojim elektronskim publikacijama.

Ako internet publikacija nije zaštićena pristupnim kodom, smatra se da je ispunjena obaveza dostavljanja primerka elektronske publikacije danom njenog objavljivanja.

Primerak publikacije koje se dostavlja mora biti neoštećen i u stanju u kome je namenjen za distribuciju u javnosti.

Oštećen i nekompletan primerak publikacije izdavač je dužan da zameni u roku od 15 dana od dana kada je primio obaveštenje o tome.

Obaveze depozitnih biblioteka

Član 10.

Narodna biblioteka Srbije:

1) prima, obrađuje u sistemu uzajamne katalogizacije i čuva obavezni primerak;

2) daje na korišćenje obavezni primerak u prostorijama biblioteke;

3) izrađuje tekuću nacionalnu bibliografiju za sve vrste publikacija;

4) izrađuje CIP zapis (katalogizacija u publikaciji pre štampanja) za publikacije objavljene u Republici Srbiji, osim za publikacije objavljene na teritoriji AP Vojvodini;

5) vrši bibliografsku i sadržinsku obradu izdatih publikacija prema međunarodnim standardima;

6) dodeljuje međunarodne brojeve publikacija (ISBN, ISSN, ISMN, DOI, ISAN i dr.) u skladu sa zakonom;

7) obezbeđuje korišćenje publikacija najkasnije u roku od 30 dana od dana kada je primio obavezni primerak.

Biblioteka Matice srpske:

- 1) prima, obrađuje u sistemu uzajamne katalogizacije i čuva obavezni primerak;
- 2) daje na korišćenje obavezni primerak u prostorijama biblioteke;
- 3) izrađuje tekuću bibliografiju za teritoriju AP Vojvodine;
- 4) izrađuje CIP zapis (katalogizacija u publikaciji pre štampanja) za publikacije objavljene na teritoriji AP Vojvodine;
- 5) vrši bibliografsku i sadržinsku obradu izdatih publikacija prema međunarodnim standardima;
- 6) obezbeđuje korišćenje publikacija najkasnije u roku od 30 dana od dana kada je primila obavezni primerak.

Narodna biblioteka Srbije i Biblioteka Matice srpske izdaju obveznicima potvrdu o primljenim obaveznim primercima.

Narodna biblioteka Srbije i Biblioteka Matice srpske u ostvarivanju opšteg interesa prate izvršavanje obaveza dostavljanja obaveznog primerka i preduzimaju mere prema obveznicima, u skladu sa ovim zakonom.

Način čuvanja, zaštite i korišćenja obaveznog primerka u depozitnim bibliotekama propisuje Ministar.

Raspoređivanje obaveznog primerka

Član 11.

Narodna biblioteka Srbije primljene obavezne primerke raspoređuje tako što:

- 1) dva primerka trajno čuva kao kulturno dobro;
- 2) jedan primerak prosleđuje Biblioteci Matice srpske;
- 3) jedan primerak prosleđuje Narodnoj i univerzitetskoj biblioteci „Ivo Andrić” iz Prištine;
- 4) jedan primerak prosleđuje u razmenu, vodeći računa o prioritetu razmene.

Biblioteka Matice srpske primljene obavezne primerke sa teritorije AP Vojvodine raspoređuje tako što:

- 1) dva primerka trajno čuva kao kulturno dobro;
- 2) dva primerka prosleđuje Narodnoj biblioteci Srbije;
- 3) jedan primerak prosleđuje Narodnoj i univerzitetskoj biblioteci „Ivo Andrić” iz Prištine.

Bibliografska i sadržinska obrada publikacija

Član 12.

Depozitne biblioteke su dužne da vrše bibliografsku i sadržinsku obradu publikacije prema međunarodnim standardima.

Bibliografska i sadržinska obrada vrše se radi prikupljanja i usklađivanja bibliografskih podataka, izrade nacionalne bibliografije i drugih bibliografija, izrade zapisa CIP (katalogizacija u publikaciji pre štampanja), izdavanja međunarodnih oznaka ISBN, ISSN, ISMN, DOI, ISAN i drugih međunarodnih oznaka i standarda za izdavanje publikacija.

Na osnovu bibliografske i sadržinske obrade obaveznog primerka deponitne biblioteke izrađuju nacionalnu bibliografiju i druge bibliografije, kao i druge bibliografske i statističke preglede o publikacijama u Republici Srbiji.

Bibliografski i drugi podaci o izdavačkoj produkciji moraju biti javno dostupni uzajamne katalogizacije deponitnih biblioteka.

Stimulacija obveznika

Član 13.

Dostavljanjem obaveznog primerka, u skladu sa ovim zakonom, obveznik ostvaruje pravo da se bibliografski podaci o njegovoj publikaciji unesu u sistem uzajamne katalogizacije Republike Srbije i u druge međunarodne bibliografske baze podataka, i druga prava i pogodnosti u skladu sa propisima.

Član 14.

Dostavljanje obaveznog primerka deponitnoj biblioteci u smislu ovog zakona ne smatra se prometom robe i usluga.

Ograničenja

Član 15.

Narodna biblioteka Srbije, odnosno Biblioteka Matice srpske neće izraditi zapis CIP (katalogizaciju u publikaciji pre štampanja), niti dodeliti odgovarajuće međunarodne oznake i univerzalne standardne brojeve (ISBN, ISSN, ISMN, DOI, ISAN i dr.) za publikaciju izdavaču koji nije dostavio obavezne primerke za prethodno objavljene publikacije.

Uz zahtev za izradu zapisa CIP (katalogizaciju u publikaciji pre štampanja) izdavač prilaže primerak publikacije pripremljen za štampu u elektronskoj formi.

Kaznene odredbe

Član 16.

Novčanom kaznom u iznosu od 100.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ili preduzetnik:

- 1) ako ne preda obavezni primerak publikacije u propisanom broju i rokovima (član 7. i član 9. stav 1);
- 2) ako elektronsku publikaciju ne dostavi ili onemogući njeno korišćenje na način propisan ovim zakonom i propisima donetim za njegovo sprovođenje (član 8. st. 1. i 2);
- 3) ako ne omogući pristup elektronskoj publikaciji (član 9. stav 2);
- 4) ako u predviđenom roku ne zameni oštećeni obavezni primerak (član 9. stav 5).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 20.000 do 50.000 dinara.

Prelazne i završne odredbe

Član 17.

Podzakonski propisi za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 18.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe čl. 42-45. Zakona o kulturnim dobrima („Službeni glasnik RS”, broj 71/94).

Član 19.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjivaće se istekom tri meseca od dana njegovog stupanja na snagu.

OBRAZLOŽENJE

I. Ustavni osnov za donošenje zakona

Ustavni osnov za donošenje zakona sadržan je u odredbama člana 97. tačka 10. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje sistem u oblasti kulture i zaštite kulturnih dobara.

II. Razlozi za donošenje zakona

Obavezno dostavljanje publikacija regulisano je odredbama čl. 42-45. Zakona o kulturnim dobrima („Službeni glasnik RS”, broj 71/94). Mišljenje stručne javnosti je da on ne korespondira sa potrebama prakse i ne predstavlja zadovoljavajući pravni okvir.

Većina evropskih zemalja ima zakon kojim uređuje obavezni primerak publikacije. Na primer, Francuska zakon o obaveznom primerku ima još od 1536. godine.

Zakon o kulturnim dobrima propisuje da je preduzeće koje je stampalo, odnosno završilo štampanje publikacije dužno da Narodnoj biblioteci Srbije dostavi 10 primeraka svake publikacije odmah po završenom štampanju, da Narodna biblioteka Srbije dostavlja po jedan primerak svake primljene publikacije Biblioteci Matice srpske u Novom Sadu i Narodnoj i univerzitetskoj biblioteci Kosova i Metohije u Prištini, da je obavezu dostavljanja publikacije dužan da izvrši izdavač publikacije ukoliko je publikacija štampana izvan Republike Srbije, da obavezu dostavljanja publikacije štampar, odnosno izdavač publikacije iz pokrajine izvršava preko Biblioteke Matice srpske u Novom Sadu i Narodne i univerzitetske biblioteke Kosova i Metohije u Prištini, da se od obaveznog dostavljanja izuzimaju publikacije koje sadrže podatke koji u skladu sa zakonom i aktom izdavača tih publikacija predstavljaju tajnu, kao i da su organi i organizacije koji su izdali publikacije, dužni da trajno čuvaju po dva primerka svake izdate publikacije. Ovim odredbama utvrđeno je šta se smatra publikacijom, kao i da je izdavač publikacije dužan da svakog poslednjeg dana u mesecu dostavlja izveštaj o svim štampanim stvarima u toku tog meseca Narodnoj biblioteci Srbije. Način čuvanja i korišćenja publikacija koje se kao obavezni primerak čuvaju u određenim bibliotekama uređuje Narodna biblioteka Srbije.

Taj zakon ne reguliše, ili detaljno ne reguliše, niz pitanja značajnih za ovu materiju kao što su npr. obaveza dostavljanja štampanih publikacija u elektronskoj formi pripremljenoj za štampu, obaveza distributera inostrane literature da depozitnoj biblioteci dostave po jedan primerak, nepostojanje tzv. „lokalnog obaveznog primerka”, koji bi doprinelo popunjavanju zavičajnih zbirki javnih biblioteka, kao i stimulacija za izdavače za uredno dostavljanje obaveznog primerka.

Predlogom zakona o obaveznom primerku publikacija rešavaju se problemi koji su identifikovani u primeni važećeg Zakona o kulturnim dobrima. Obaveza dostavljanja obaveznog primerka publikacija Zakonom o kulturnim dobrima bila je utvrđena prevashodno za štampara, koji nije bio motivisan za uredno dostavljanje obaveznog primerka. Dalje odredbama ovog zakona nije bilo uređeno niz pitanja značajnih za ovu materiju kao što su npr. obaveza dostavljanja štampanih publikacija u elektronskoj formi pripremljenoj za štampu, obaveza distributera inostrane literature da depozitnoj biblioteci dostave po jedan primerak, nepostojanje tzv. „lokalnog obaveznog primerka”, koji bi doprinelo popunjavanju zavičajnih zbirki javnih biblioteka, kao i stimulacija za izdavače za uredno dostavljanje obaveznog primerka, kao i srazmeran režim kazni za prestupe i prekršaje.

Dostavljanje obaveznog primerka publikacija, njihovo čuvanje i korišćenje je od opšteg interesa za Republiku Srbiju. U ostvarivanju opšteg interesa prema Predlogu zakona tu obavezu ima izdavač publikacija u skladu sa svojim obavezama i interesima u sprovođenju opšteg interesa. Do sada je prevashodno ovu obavezu imao štampar publikacije, koji nije bio motivisan za uredno dostavljanje obaveznog primerka.

Osnovni cilj koji se donošenjem ovog zakona postiže je stvaranje uslova za ostvarivanje sloboda i prava građana u kulturi, pre svega slobodnog pristupa informacijama, nacionalnoj bibliografiji i za očuvanje kulturnog nasleđa za buduće generacije. To znači da se četiri primerka svake publikacije prepoznaje kao kulturno dobro od opšteg interesa.

U toku analize razmatrano je nekoliko relevantnih mogućnosti:

- status quo - ne menjanje važećeg Zakona o kulturnim dobrima,
- izmene odnosno dopune Zakona o kulturnim dobrima,
- donošenje novog Zakona koji bi u potpunosti uredio ovu oblast.

Prva opcija nije bila održiva iz razloga što nije više bilo moguće obezbediti adekvatni pravni okvir kojim bi se na jedinstven način i trajno rešilo obavezno dostavljanje publikacija, njihova zaštita kao dela kulturnog nasleđa, što je potvrdilo potrebu za drugačijim zakonskim rešenjima od postojećeg.

Druga opcija podrazumevala bi izmene i dopune Zakona o kulturnim dobrima u pogledu niza pitanja značajnih za i namenu obaveznog primerka publikacija, vrste publikacija, uključujući i elektronske publikacije, i broj obaveznih primeraka, njihovo korišćenje i zaštita, prava, obaveze i odgovornost izdavača, štampara, distributera, depozitnih biblioteka, finansiranje i druga pitanja vezana za prikupljanje, čuvanje i korišćenje obaveznog primerka publikacija s ciljem ostvarivanja opšteg interesa u oblasti kulture i bibliotečko-informacionoj i izdavačkoj delatnosti. Razlog zašto ova opcija nije izabrana je zbog činjenice da takav obim promena neminovno uzrokuje donošenje novog zakona, a ne njegovu korekciju kroz izmene i dopune.

U skladu sa dobrom uporednom praksom i duhom vremena nužno je donošenje novog zakona u ovoj oblasti.

Donošenjem ovog zakona bi se na jedinstven način i trajno rešilo obavezno dostavljanje publikacija, njihova zaštita kao dela kulturnog nasleđa, odnosno ciljevi i namena obaveznog primerka publikacija, vrste publikacija i broj obaveznih primeraka, njihovo korišćenje i zaštita, prava, obaveze i odgovornost izdavača, štampara, distributera, depozitnih biblioteka, finansiranje i druga pitanja vezana za prikupljanje, čuvanje i korišćenje obaveznog primerka publikacija s ciljem ostvarivanja opšteg interesa u oblasti kulture i bibliotečko-informacionoj i izdavačkoj delatnosti, i ova materija bi se uskladila sa propisima EU kao i potrebama prakse. Nova rešenja sadržana u Predlogu zakona, naročito u pogledu broja primeraka, vrsta sankcija i stimulacija, doprineće osetnom unapređenju u ovoj oblasti i istovremeno će olakšati položaj odgovornih izdavača i sankcionisati neodgovorne izdavače.

III. Osnovni pravni instituti i pojedinačna rešenja

Predloženim zakonom o obaveznom primerku publikacija uređuju se ciljevi i namena obaveznog primerka publikacija, vrste publikacija, broj obaveznih primeraka i njihovo korišćenje i zaštita, prava, obaveze i odgovornost izdavača, štampara, distributera, depozitnih biblioteka, finansiranje i druga pitanja vezana za prikupljanje, čuvanje i korišćenje obaveznog primerka publikacija s ciljem ostvarivanja opšteg interesa u oblasti kulture i bibliotečko-informacionoj i izdavačkoj delatnosti.

Odredbom člana 2. utvrđuje se da termini kojima su u ovom zakonu označeni položaji, profesije, odnosno zanimanja, izraženi u gramatičkom muškom rodu, podrazumevaju prirodni muški i ženski rod lica na koja se odnose.

Odredbama člana 3. utvrđuje se značenje termina koji se koriste u ovom zakonu.

Odredbama člana 4. utvrđuje se opšti interes, odnosno da obaveza dostavljanja obaveznog primerka utvrđuje se s ciljem ostvarivanja prava građana na slobodan pristup informacijama, znanjima i drugim intelektualnim dobrima, prikupljanja i očuvanja nacionalnog naučnog i kulturnog nasleđa, bibliografske kontrole, obrade publikacija u uzajamnom katalogu prema međunarodnim standardima, izrade nacionalne bibliografije i drugih bibliografija i prikupljanja drugih podataka o izdavačkoj produkciji, da dostavljanje, prikupljanje, čuvanje i davanje na korišćenje obaveznog primerka je od opšteg interesa za Republiku Srbiju, da se o ostvarivanju opšteg interesa staraju Narodna biblioteka Srbije i Biblioteka Matice srpske, kao i da obavezni primerak publikacija, koji trajno čuvaju Narodna biblioteka Srbije i Biblioteka Matice srpske, uživa zaštitu kao kulturno dobro.

Predloženim članom 5. utvrđuje se opseg obaveznog primerka, odnosno koje publikacije obuhvata obavezni primerak.

Predloženim članom 6. utvrđuju se obveznici dostavljanja obaveznog primerka publikacije.

Odredbama člana 7. propisan je broj primeraka, odnosno u skladu sa preporukama Saveta Evrope smanjen je broj obaveznih primeraka sa deset na pet. Ovim odredbama predviđen je i izuzetak da ukoliko se radi o bibliofilskom izdanju, o publikaciji štampanoj specijalnim pismom ili o publikaciji koja sadrži podatke koji u skladu sa zakonom predstavljaju tajnu obveznik je dužan da dostavi dva primerka takve publikacije. Uveden je i takozvani „lokalni obavezni primerak“, koji će doprineti popunjavanju zavičajnih zbirki nadležnih javnih biblioteka.

Novina u Predlogu zakona jeste i obaveza dostavljanja obaveznog primerka elektronske publikacije (član 8), i štampanih publikacija u elektronskoj formi pripremljenoj za štampu, čime se postižu tri cilja: danas dobijene publikacije u digitalnom formatu neće morati u budućnosti da se digitalizuju; korisnicima će biti omogućeno da u depozitnoj biblioteci koriste više primeraka iste publikacije; kompletna izdavačka produkcija Srbije biće u depozitnim bibliotekama dostupna slepima i slabovidima jer se elektronska forma pomoću posebnog softvera lako prenosi u zvučni format.

Odredbama člana 9. utvrđuje se vreme dostavljanja i propisuje stanje publikacija.

Odredbama člana 10. utvrđuju se obaveze depozitnih biblioteka, odnosno Narodne biblioteke Srbije i Biblioteke Matice srpske, kao i da način čuvanja, zaštite i korišćenja obaveznog primerka iz ovog člana propisuje Ministar.

Odredbama člana 11. propisan je način raspoređivanja obaveznog primerka od strane Narodne biblioteke Srbije i Biblioteke Matice srpske.

Članom 12. kojim se uređuje bibliografska i sadržinska obrada publikacija, propisano je da su depozitne biblioteke dužne da vrše bibliografsku i sadržinsku obradu publikacija prema međunarodnim standardima, da se bibliografska i sadržinska obrada vrše radi prikupljanja i usklađivanja bibliografskih podataka, izrade nacionalne bibliografije i drugih bibliografija, izrade CIP zapisa (katalogizacija u publikaciji pre štampanja), izdavanja međunarodnih oznaka ISBN, ISSN, ISMN, DOI, ISAN i drugih međunarodnih oznaka i standarda za izdavanje publikacija, da na osnovu bibliografske i sadržinske obrade obaveznog primerka depozitne biblioteke

izrađuju nacionalnu bibliografiju i druge bibliografije, kao i druge bibliografske i statističke preglede o publikacijama u Republici Srbiji, kao i da bibliografski i drugi podaci o izdavačkoj produkciji moraju biti javno dostupni u uzajamnom katalogu depozitnih biblioteka.

U članu 13. Predloga zakona predviđena je stimulacija za obveznike za uredno dostavljanje obaveznog primerka, predviđeno je da dostavljanjem obaveznog primerka, u skladu sa ovim zakonom, obveznici ostvaruju pravo unosa bibliografskih podataka o njihovim publikacijama u uzajamni katalog Republike Srbije i u druge međunarodne bibliografske baze podataka, i druga prava i pogodnosti u skladu sa propisima.

Prema članu 14. Predloga zakona dostavljanje obaveznog primerka depozitnoj biblioteci u smislu ovog zakona ne smatra se prometom roba i usluga.

Članom 15. propisano je ograničenje, odnosno da Narodna biblioteka Srbije, odnosno Biblioteka Matice srpske, neće izraditi CIP zapis (katalogizacija u publikaciji pre štampanja), niti dodeliti odgovarajuće međunarodne oznake i univerzalne standardne brojeve (ISBN, ISSN, ISMN, DOI, ISAN i dr.) za publikaciju izdavaču koji nije dostavio obavezne primerke za prethodno objavljene publikacije, kao i da uz zahtev za izradu CIP zapisa (katalogizacija u publikaciji pre štampanja) izdavač prilaže primerak publikacije pripremljen za štampu u elektronskoj formi.

Kaznenim odredbama (član 16) utvrđene su prekršajne sankcije za nepoštovanje odredaba ovog zakona.

Prelaznim i završnim odredbama (čl. 17-19) utvrđuje se da će se podzakonski propisi za sprovođenje ovog zakona doneti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, prestanak važenja odredbe čl. 42-45. Zakona o kulturnim dobrima („Službeni glasnik RS”, broj 71/94), kao i da će stupiti na snagu ovog zakona osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije” a primenjivaće se istekom roka od tri meseca od dana njegovog stupanja na snagu.

IV. Procena finansijskih sredstava potrebnih za sprovođenje zakona

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike Srbije.

V Razlozi za donošenje zakona po hitnom postupku

Predlaže se da se zakon usvoji po hitnom postupku, zbog toga da bi se ciljevi i namena obaveznog primerka publikacije kao dela bibliotečke delatnosti – delatnosti od opšteg interesa u oblasti kulture, što pre usaglasila sa međunarodnim, odnosno evropskim standardima i kako bi se odmah otklonili problemi koji su u dosadašnjoj praksi uočeni i sprečile štetne posledice po rad organa i organizacija.